

Hejdánek, Ladislav → Ludvík, Emil

Ladislav Hejdánek

in: Ladislav Hejdánek, [Žít bez průšvihů znamená žít bez pravdy](#), vyd. Jan Hron, Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2025, str. 66-68

- ♦ korespondence, česky, vznik: 25. 4. 1968
- ♦ correspondence, Czech, origin: 25. 4. 1968

Vážený pane doktore Ludvíku,

musím nejprve s omluvou uvést, že pro naprostý nedostatek času píši své myšlenky bez důkladného promyšlení a bez dostatečné kontroly adekvátnosti formulací. Prosím, abyste to tlumočil i kruhu ideové komise společnosti, kterou jste svolal; očekávám, že předložený text bude podkladem k rozhovoru – nic víc.

1. Myšlenka lidských práv vychází z přesvědčení o důstojnosti každé lidské bytosti a o vzájemné solidaritě lidí nejen v tom, že tuto důstojnost uznávají, ale že usilují o to, aby toto uznání bylo prakticky účinné. Historicky je myšlenka lidských práv vázána na představu "přirozených práv", která má svá vážná teoretická (hlavně filosofická) úskalí. Tato otázka musí být podrobena důkladnému zkoumání odborníků z disciplín, jako je filosofie, zejména právní filosofie, dějiny filosofie (speciálně antropologie), ale také práva atd. Navrhuji vytvoření pracovní skupiny, která by se zabývala otázkou "přirozenosti" lidských práv, podstatou práva vůbec, souvislostí myšlenky lidských práv s hlubší (metafysickou, náboženskou a jinou) zakotveností člověka apod.

2. Společnost pro lidská práva musí najít způsob, jak osvětlovat společenské struktury a lidské vztahy novým, nezvyklým způsobem tak, aby se objevovaly skryté aspekty a aby bylo odhalováno také každé skryté porušování lidských práv. Zatímco zjevné porušování je nutno kritizovat a znemožňovat účinnými praktickými způsoby, skryté porušování je nutno nejprve odhalovat. Skrytostí tu nemyslím utajení před veřejností, nýbrž určitý sebeklam společnosti, která své slabiny nevidí nebo nechce vidět. S takovou prací jsou obvykle spojeny odborné studie a vůbec náročná intelektuální práce, ale zejména nutnost citlivého, otevřeného svědomí. Spolupráce sociologů, filosofů (etiků), právníků, publicistů a umělců je tu nezbytná. Příklad: jaké stanovisko zaujme společnost pro lidská práva k našemu potratovému zákonu, který nepovažuje lidské embryo v raném stadiu za lidský subjekt a tedy za subjekt, který má základní lidská práva? Takových problémů je víc; doporučuji je vést v evidenci a v naléhavých případech (jako je uvedený) vytvořit studijní skupiny, které by připravily potřebné podklady a spolu s jinými komisemi i program veřejných akcí.

3. Komise musí vypracovávat podklady pro krátkodobé i dlouhodobé perspektivy práce celé Společnosti po ideové stránce, sledovat jejich slučitelnost se základním zaměřením společnosti (eventuelně navrhopvat v nezbytných případech revizi tohoto zaměření), vyhledávat aktuální úkoly na základě rozborů společenské situace, interpretovat a hodnotit ideové aspekty dosavadní práce společnosti apod.

4. Zvláštní studijní skupina se musí zabývat otázkami vztahu moci a práva, mechanismů ovládání a manipulaci občanů, praxe i teorie "kontramanipulace", přímých (mocenských) politických prostředků a prostředků nepřímých, otázkami funkce politických stran a nátlakových skupin; to vše nejen obecně sociologicky, ale především s praktickým zřetelem k úkolům a práci Společnosti.

5. Speciální zájem musí být věnován problémům menšinových skupin, zejména však skupin i jednotlivců v různých směrech inferiorních či zatlačovaných na okraj společnosti (ať v národním, ať ve světovém měřítku).

6. Komise musí také působit přímo navenek (ve spolupráci s komisemi propagační a tiskovou); členové komise budou umísťovat zásadní a teoretické studie v nejrůznějších časopisech, podle svého odborného zaměření budou kriticky měřit stav a proměny společnosti postuláty, vyplývajícími ze zaměření a cílů Společnosti pro lidská práva. Členové komise budou čas od času přednášet o zásadních otázkách na vybraných shromážděních a schůzích, ať už způsobem odborným nebo popularizačním.

7. Komise se pokusí soustředit i širší okruh výrazných myslitelů, kteří se zabývají tématy komisi vlastními nebo blízkými, a to jak prostřednictvím písemných kontaktů, tak na občasných poradách, konferencích apod. Na druhé straně bude komise spolupracovat na přípravách i na realizaci informačních schůzek, školení atd.

8. Jedním z prvních úkolů komise bude vypracování návrhu rámcového programu práce Společnosti.

9. Komise, resp. jednotliví její členové budou v úzkém kontaktu s různými blízkými organizacemi a spolky, zejména s těmi jejich pracovníky, kteří se zabývají analogickou tematikou. Tak se zajistí nejen potřebná informovanost o stavu práce mimo Společnost, ale také vliv Společnosti na intelektuální centra jiných organizací a společností.

10. Komise se bude podílet na návrzích edičních programů Společnosti, na koncepci tematických čísel a výběru jednotlivých článků časopisů Společnosti apod.

11. Komise naváže potřebný kontakt (ve spolupráci se zahraniční komisí) se studijními centry a významnými teoretickými pracovníky zahraničními; bude publikovat zprávy o odborných publikacích v zahraničí, které se týkají oboru její činnosti; po nabytí určitých zkušeností se pokusí pracemi svých členů proniknout do zahraničních žurnálů a publikací.

Vážený pane doktore, mám obavy, že jsem zdaleka nevzpomněl na všechno; pevně doufám, že mne ostatní členové komise laskavě doplní a opraví.

S upřímným pozdravem Vám i všem členům ideové komise

Dr. Ladislav Hejdánek

Praha 2, Slovenská 11